

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

6. september 2024

UKA2024/60

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 malillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik imaattumik siunnersuuteqarpunga:

Kulturip umiarsuaaraanik pilersitsisoqarsinnaanera pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Soorlu naasoq seqinermi qaammarfigineqanngitsoq, sialummillu imerterneqanngitsoq, asiulluni toquliussasoq soorluttaaq uagut inuit timikkut, tarnimikkut anersaakkullu qinngorfigineqarlutalu imerterneqarsimanngikkutta asiullutalu toquliulissavugut – tassa imaappoq piioneerutissavugut.

Seqernup qungujulluni nuisarneratulli pingaartigaaq quisaarisartup Piitannguup Alaufessenip illarsaaluni quisaarisarnera; tassami illarneq, nuannaarneq qungujulaarnerlu timitsinnut anersaatsinnullu peqqinnartuullunilu katsorsaataasinnaammat,

Nunatta isiginnaartitsisarfiata isiginnaartitsisartuinit, isiginnaartitsisartuniillu ataasiakkaaniit eqqumiitsuliortotatsinniillu kinaassuseerulluta, tammartajaaleruttornitta nalaani, inuiattut kikkuunerput kikkunnillu kingoqqisuunerput pillugu eqqaaseqqittuartarmatigut, isumaliulersillutalu eqqarsalereqqittarmatigullu qujanarujussuaq.

Soorluttaaq ilaqutariittut, ikinngutigiiyttulluunniit nalliuttorsiorujoortilluta, ataatsimuualaartillutaluunniit, taallat erinnallu makku erinarsorratileraangatsigit imerterneqarlutalusoq sikkilersinneqartartugut ; “Alianaannersaavutit kusanarnersaallutit allanit nallerneqarsinnaanatit Kalaallit Nunarput”; “Kiamiuna nunangua ilaa? Kiamiuna inunngorfigisaa Kalaallit Nunaat. Minnerunngitsumillu “Inuiaat Kalaaliusugut sapinngitsorsuuvut, sulinitsigit takutsigu makeqqissinnaarsuulluta, kikkuusugut ikiuutta qaa tunuarsimaarata”; Taalliortutsinnut erinniortutsinnullu erinnanut taallanullu nuannersorpassuarnut, nukimmillu tunisarmatigut tamanut qujanarujussuaq.

Tamaattumunguna nunatta inuisa amerlanerpaartaasa Narsamijinit Siorapalummum aammalu nunatta kangiani Tasiilami aammalu Illoqortoormiuni nunaqarfimmiortaasalu kulturilerisunik tikinneqarsinnaasalernissaat pisariaqarlunilu pingaarluinnaqqissaartoq . Timikkut, tarnimikkut anersaakkullu kulturilerisutsinniit qinngorfigineqarlutillu imerterneqarsinnaalissappata.

Nunani allani illoqarfimmiit illoqarfimmut, nunaqarfimmiillu nunaqarfimmut aqqusineqarfiusuni oqimaatsunik nassatassaqaqtanertik, timmisartumillu angalanissap akisuallaalersinnaasarnera pissutigalugu biilnik, bussinik aammalu lastbilinik angalanissartik kissaatiginerusarpaat; Atortorissaaruterpassuarnik nassatassarpassuaqarluni aqqusinikkut angallassineq timmisartuminngaaniit akikinnerusinnaanera pissutigalugu.

Maani nunatsinni taamaallaat immakkut silaannakkullu angallattoqarsinnaavoq. Immakkullu Arctic Umiaq Line aamma Disko Line kisipajaavisa aqqutigalugit angallattoqarsinnaavoq, kisianni piffiit tamarmik tikinneqarsinnaaneq ajorput aamma umiarsuup tikinnissaata tulliaata tungaanut sapaatip

akunnera ataaseq minnerpaamik utaqqisariaqartarpoq, ilaatigullumi allaat sap.ak marluk pingasulluunniit utaqqisoqartariaqartarpoq tullissaanut ingerlaqqinnissamut.

Ilaatigut tamannarpiaq pissutigalugu kulturilerisut nunatsinni sumiiffimmiit sumiiffimmut angalanartarnerat akisuujuvoq, pisariuvoq ajornakusoortuullunilu. Tamannarpiarlu aamma pissutaalluni, illoqarfiit nunaqarfiillu isorliunerusut kulturilerisunit orninneqarpiarsinnaaneq ajorput. Ajoraluarpoq uggornarpoq iliuuseqarfigineqartariaqaralarporlu.

Tamaattumik piffissanngunnginnerpa nunarput nammineerluni kulturip umiarsuaaraanik pisaartinneqarnissaanut? Taamaaliornitsigut nunatsinni sumiiffiit amerlanerpaartaat kulturilerisutsinnit tikinneqarsinnaalerseqqullugit?

Naluneqanngitsutut upernaq manna nunatta isiginnaartitsisarfiat aqqissugaanik umiarsuaaraq "Kisaq" atorlugu sineriassuatsinni angalaqqammerpoq¹, unnialu sumiiffiit assigiinngitsut inoqarfiit annerit inoqarfiillu minnerit katillugu 30-t tikinneqartussaasimasut. Maajip 24-ani aallartillutik juulip 18-iat tikillugu. Torrak taali, tassa ajunngilluinnarpoq tassa taamaassaaq. Nunattalu isiginnaartitsisarfianiit taamatut iliuuseqartoqarnera pitsassuuvoq nersualaagassaappullu taama iliuuseqarsimmata.

Taamatut iliuuseqartoqarsimanera torraavallaqaaq iluatinnarpallaaqaarlu. Neriuppunga siuissami ukiut tamaasa taamatut aqqissuussisoqartalissasoq.

8. juuli Qanoruukkut nalunaarutigineqarpoq, aningaasassaaleqineq pissutigalugu taamatut 18. juuli tikillugu angalanissaraluaq sivikillineqarsimasoq; 18. juuli naammassinani 17. juuni naammassisussanngortinneqarsimasoq.

Taamaattumik tamanna pillugu partiit isumaat paaserusullugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiorpunga; Kulturip umiarsuaaraanik pilersitsisinnaaneq soqutigineqarpa? Aamma pingaarutilittut pisarialittullu partiinit isigineqarpa?

Nuannersumik pissarsiaqarfiulluartumillu oqallittoqarnissaanik kissaassillunga

Qujanaq

¹ <https://kl.sermitsiaq.ag/kulturi/nunatta-isiginnaartitsisarfia-umiarsuarmik-angalaalerpoq/2093141>